లోభి హృదయం

పెద్దబజారు కిటకిటలాడుతూంది. ఎండకు తట్టుకోలేని జనం మెల్లగా అంగళ్ళలో జొరబడి, సామాన్లు కొనకపోయినా, బేరంచేసే మిషతో కాసేపు నీడన నిలబడుతున్నారు. పానకాలు శెట్టి చలివేంద్రంలోని మంచినీళ్ళ పీపాలకు పీపాలు ఖాళీ అయిపోయినాయి. ప్రక్కనేవున్న కనకాలశెట్టి చిల్లర దుకాణంకూడా కిటకిటలాడుతోంది, బేరగాళ్ళతో. బొమ్మలకొలువులో పెద్ద బొమ్మలాగా పట్టెనామాలు పెట్టుకొని కూర్చొని శెట్టి హుడావుడిగా పొట్లాలుకట్టి వచ్చిన వాళ్ళకు యిస్తున్నాడు.

పదేళ్ళ పిల్ల మాత్రం ప్రొద్దుట్నుంచి కనకాలుశెట్టి అంగడి గుంజ కానుకొని అలాగే నిలబడ్డది. పాలిపోయిన ముఖం — ముఖంమీదా, కళ్ళమీదా పడే జుట్టు — లోతుకుపోయిన కండ్లు! ఆ పిల్ల సాక్షాత్కరించిన దుఃఖదేవతలా గుంది. తదేకధ్యానంతో శెట్టివైపే చూస్తూ, శెట్టికి ఎప్పుడు దయకలుగుతుందా అని నిరీక్షిస్తున్నాయి ఆ పిల్ల కండ్లు.

కనకాలుశెట్టి మాత్రం ఆపిల్లవైపు కన్నెత్తికూడా చూడకుండా తన వ్యాపారంలో తాను నిమగ్నుడై వున్నాడు. కాని ఆపిల్ల అంతసేపట్నుంచీ అలాగే నుంచోవడం శెట్టికి ఒళ్లు మంటగానే ఉంది. ఎన్ని తడవలు చెప్పినా తనమాట లక్ష్యపెట్టకుండా అక్కడనుంచి కదలనంటుందేం! 'నీకేగదమ్మాయ్ చెప్పేది! వినిపించడంలా? పో .... పో .... మీ నాన్న డబ్బు పంపినప్పుడే

తీసుకురా. అప్పుడే సరకు లిస్తానని మీ అవ్వతో చెప్పు, పో ....'అని కసిరాడు.

పదేళ్ళ పిల్ల అతని మాటలకు చలనం లేకుండా ప్రతిమలా అలాగే నిలుచుంది.

ఝాము ప్రొద్దెక్కింది....శెట్టి దుకాణానికి వచ్చే జనం పల్చబడ్డారు....

భోజనానికి లేవాడు శెట్టి. యింకా పిల్ల అలాగే, అక్కడే వుంది. శెట్టికి ఈసారి విపరీతంగా ఒళ్లు తెలీని కోపం వచ్చింది. చేతులోనున్న తువ్వాలు ఝళిపిస్తూ "ఏయ్! అమ్మాయ్! వెడతావా లేదా! శనిగ్రహంలా పట్టుకున్నావేం! పోతావా, మెడబట్టి గెంటమంటావా? నోరులేని పిల్లవిగదా అని చూస్తుంటే మొండికి పడతావా? కదులు ముందు, ఇక్కడనుంచి. ఊ! యిందా, నీ పలక తీసుకుపో" అని పలక ఆ పిల్ల ముందు ఎత్తి పడేశాడు ....మెట్లమీద పడ్డ పలక బద్దలయింది. "....శెట్టి....గా....రూ....సేరు.... బియ్యం .... పుణ్యం .... నాలుగు....పస్తు....నోరులేని పిల్ల ముఖం .... యివ్వండి" అని అవ్వ రాసిచ్చిన అక్షరాలు పలక ముక్కల్లో చిందరవందర అయ్యాయి. పదేళ్ళ పిల్లకి దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది. రెండేళ్ళనాడు ఆ పలకను శెట్టే ఆపిల్ల కిచ్చాడు ధర్మంగా. సరుకులు కొంటానికి వచ్చినప్పుడు ఆ పిల్ల మూగభాష అర్థంకాక శెట్టి ఒకరోజు ఆ పలక యిచ్చి ఏం కావాలో ఇంట్లో అవ్వచేత వ్రాయించుకు రమ్మని ఒక బలపంకూడా యిచ్చాడు. అప్పట్నుంచీ ఆ పిల్ల పలకను తన ప్రాణప్రదంగా కాపాడుకొంటుంది. ఆ పిల్ల పలుకు ఆ పలకే! తనేం చెప్పాలన్నా అవ్వచేత పలకమీద వ్రాయించుకొచ్చేది. బడికిపోయే అదృష్టం ఆ పిల్లకి లేకపోయినా, రోజూ ఆ పలక చేత పట్టుకొని శెట్టి అంగడికి వచ్చి కాణీ బోణీచేసి యింటికి కావల్సిన వెచ్చాలు-అవ్వ పలకమీద రాసిచ్చినవి-పట్టుకెళుతుంటుంది. అవ్వ దబిస్తే తెచ్చి శెట్టికిచ్చి పలక చూపేది. శెట్టి నవ్వుతూ సరుకులు పొట్లాలుకట్టి చిన్న బుట్టలోపెట్టి నెత్తిమీద పెట్టేవాడు. ఆ పిల్ల వెళ్లొస్తానని మూగభాషలో చెప్పి పలక పుచ్చుకొని, బుట్ట తలమీద పెట్టుకొని

వెళ్ళేది. ఈ విధంగా రెండు సంవత్సరాలనుండి జరుగుతోంది. యీసారి డబ్బు యివ్వలేదు. ఆ నోరులేని పిల్లకు ఎందు కివ్వలేదో ఏం తెలుసు! అప్పు ఎప్పుడూ యిచ్చేది; ఈసారి ఎందు కివ్వలేకపోయిందో! ఆ పిల్లకు తెలిసిన మూగభాష "లేదు" అని. అదే శెట్టితో చెప్పింది తన భాషలో. శెట్టికి తన భాష అర్థం అయినాకూడా కనికరం లేకుండా కసురుకున్నాడు. ....అంతేకాకుండా తన పలక క్రిందపడేసి పగులగొట్టాడు. పదేళ్ళ పిల్లకి దుఃఖం ఆగిందికాదు. లంగాతో కళ్లు తుడుచుకుంటూ పలక ముక్కల్ని ఏరి ఒళ్ళో వేసుకుంది. శెట్టి రాక్షసుడిలాగ గుడ్లు పెద్దవిచేసి 'ఇంకా పోవేం?' అన్నట్లు చూస్తున్నాడు నుంచొని. ఆ పిల్లకి శెట్టిని కళ్ళెత్తి చూసేధైర్యం లేకపోయింది. భయంతోనూ, అవమానంతోనూ ఆ చిన్నిమూగ హృదయం తల్లడిల్లిపోయింది.

కళ్లనిండా నీళ్లునిలిచాయి. ఆకలితో ఆ పిల్లకళ్లు ఆ నీళ్లు తాగేశాయి. ప్రొద్దుట్నుంచీ నిలబడ్డదేమో, కాళ్లు పీకాయి. ఇక అక్కడుంటే శెట్టి కొడతాడేమోనని, శక్తిలేకపోయినా, ఆ పిల్ల లేనిబలం తెచ్చుకొని, క్షణంకూడ అక్కడ నిలవకుండా మెరుపులాగ పరుగెత్తిపోయింది .... శెట్టి ఆ పిల్ల హఠాత్తుగా అలా పరుగెత్తిపోవడం చూచి కొయ్యబారిపోయాడు. ఆ పిల్ల వెళ్ళినవైపే చూస్తూ అలాగే నుంచుండిపోయాడు. ఆ పిల్లమీద అంతకోపం ఎందుకొచ్చిందో కూడ తెలిని పరిస్థితిలో వుండిపోయాడు. శెట్టి అటువంటి అమాయక మూగపిల్లను తను అంతగట్టిగా కసురుకో నవసరంలేదు. అయినా కసురుకొన్నాడు. కసురుకోకపోతే మొండికి పడుతుందాయె. ఎట్లా? ఊః పీడాకారంపిల్ల, వదిలింది, అంతేచాలు అని విసుక్కుంటూ లోపలికి వెళ్ళాడు శెట్టి.

"అదేమిటండీ! అట్లా వున్నారు?" అంది శెట్టిభార్య అన్నంవడ్డిస్తూ. "ఆః ఎట్లావున్నాను?" అన్నాడు పరధ్యానంగా వున్న శెట్టి.... "'బాగానే వుంది?' నన్నడిగితే," అని విసుక్కుంది భార్య. "ఓః అదా! ఆ....అదే. ఆ బోణీపిల్లని అప్పివ్వను పొమ్మని కసిరాను. దాని కా పిల్ల కళ్ళ నీళ్ల పెట్టుకొనిపోయింది. నోరు లేదుకదూ" అని గొణిగాడు. ఆ గొణుగుడు శెట్టికే వినిపించింది.

"ఆ పిల్లకు మీదగ్గర మరీ అలుసు ఎక్కువ .... ఎంత నోరులేక పోతే మాత్రం ఇంత అప్పు ఎవరిస్తారూ అంట! 'బోణీ! బోణీ!' అని బాగా టోపీలో వేస్తోంది ఆ పిల్ల!..........యిక యివ్వకండి" అంది.

ఎందుకో శెట్టి తప్పుచేసిన వాడిలాగా, దొంగతనం చేసినవాడిలాగా బాధపడుతూ భోజనం సహించక అవస్థపడ్డాడు. ఆ పిల్లముఖం దీనంగా తనవైపే చూస్తున్నట్టుంది. శెట్టి ఆ చూపులకు తట్టుకోలేక తనలోతాను దాక్కోడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని దాక్కోడానికి చోటులేదు. తనలో వుండే మరొక మనిషి తన దొంగతనాన్ని పట్టేసినట్టు శెట్టి కంగారుపడటం మొదలెట్టాడు. తనలో హృదయం అనేదికూడా వుందని శెట్టి కింకా అప్పటికి తెలీదు. ఒక వేళ వుండినా ఆ హృదయం మాట్లాడుతుందని గాని, పోట్లాడుతుందని గాని ఎరగడు. ఒకవేళ మాట్లాడినా, పోట్లాడినా తనలోపలవుండే మనిషే కాబట్టి, తన వ్యాపారానికి లాభంవచ్చే సలహా చెప్పమని రాజీపడతాడేకాని శెట్టి ఎప్పుడూ ఎవరితోనూ దెబ్బలాడడు. అసలు పోట్లాటలంటేనే శెట్టికి భయం.

హృదయం అందరిలోనూ వుంది. ఎప్పుడూ శకునపక్షిలాగా ఏదో చెబుతూనే వుంటుంది. మనిషిని మంచిమార్గాన పెట్టటానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నిస్తూనే వుంటుంది. దాని నెత్తిమీద ఒక మొట్టికాయవేసి 'నోరు మూసుకో' అని హృదయంనోరు మూసి తమకుతాము మోసం చేసుకొనేవారు వున్నారు. హృదయం చెప్పినట్లు జీవితాన్ని సన్మార్గంలో తీసికెళ్ళేవారూ వున్నారు. అందులో మొదటిరకంవాడు శెట్టి. హృదయంనోరు మూస్తేనే గాని తన వ్యాపారం నడవదు మరి. ఒక్కొక్కప్పుడు నోరు మూసినా మాట్లాడేశక్తి హృదయాని కున్నదని శెట్టికి తెలీదు. 'నోరులేని పిల్లని కసురు కున్నావే దుర్మార్గుడా! ఎంత వ్యాపారం అయినా ఇంత అమానుషంగా ప్రవర్తిస్తావా అని శెట్టిహృదయం లోపలనుండి గోలపెడుతుంది. 'ఆః కసురుకోకపోతే ఎన్నాళ్లు అప్పివ్వడం! ఏదో నోరులేని పిల్లగదా అనీ, చితికిపోయిన కుటుంబం అనీ ఇన్నాళ్లూ చూశాను. అప్పు మూడునెల్లనుండి అలాగే పేరుకుపోయింది. బకాయి పడితే తీర్చొద్దూ. వాళ్ళ మంచికే

బాధపడిందో ఆలోచించావా?'' అని ఎత్తిపొడిచింది హృదయం—"నా వృత్తి ధర్మం నే చేశాను. దానికి సాధిస్తావేంటి? అయినా నేనేం చేయాలో ఆఘో రించరాదూ. వూరికే నసుగుతూ ప్రాణాలు కొరుక్కుతినకపోతే" అని శెట్టి విసుక్కుంటూ రాజీకి దిగాడు హృదయంతో. "అదంతా నన్నడక్కు—నీ తప్పు నీవు తెలుసుకోవడమే నాక్కావలసింది. ఆపైన నీ యిష్టం. ఆ పిల్లకి న్యాయం చెయ్యి. ఆ కుటుంబం పస్తుపడుకోకుండా చూడు. అంతే "అంది. శెట్టి విసుక్కుంటూ, నసుక్కుంటూ ,కాలిబాధతో కుంటుకుంటూ,పద్దుపుస్తకం తీశాడు. ప్రతినెలా ఆ పిల్ల డబ్బుతెచ్చియిచ్చిన జమలువున్నాయి. మాట తప్పినపిల్ల కాదు. ఎన్నడూ ఏ సరకూ కొసరు అడిగిన పిల్లకాదు. ఎంతో మంది మూగ పిల్లలను చూశాడుగాని ఈ పిల్ల అందరి మూగపిల్లలవంటిది కాదు. ఎంతో మంచిపిల్ల. అందుకే మూడునెల్లు డబ్బు ఇవ్వలేకపోయినా అప్పు పెట్టాడు. హృదయం శెట్టిని నెమ్మదిగా లొంగతీస్తోంది. అది శెట్టికి ఇబ్బందిగానే వుంది. మరొకవైపు వృత్తిధర్మం చేయిపుచ్చుకొని లాగు తోంది. తలపట్టు కూర్చొన్నాడు శెట్టి. 'ఆ పిల్ల మళ్ళీ వస్తుందా? వస్తే బాగుండును. ఈరోజు సరకులైనా యిచ్చిపంపుతాను. పీడాకారప్పిల్ల ఎటు పోయిందో ఏమో!'

"పెకప్పుడు కలవాళ్లింటిపిల్లలంతా ఇంతే! చింతచచ్చినా పులుసు చావ దన్నట్లు....ఆస్తిపోయినా అహం చావదు. నోరు లేకపోయినా చచ్చేంత అభిమానం ఆపిల్లకి'' అని అనుకొంటూ పద్దుపుస్తకం డస్కులో పడేసి, చెప్పులేసుకొని బయలుదేరాడు. "ఎక్కడికి నాన్నా'' అన్నాడు అంగట్లో కూర్చొన్న కొడుకు. "వస్తానురా ఇప్పుడే-కాస్సేపు అంగట్లోనే కూర్చో!'' అని,కొడుకు ఏదో చెబుతున్నా వినిపించుకోకుండా,వెళ్ళిపోయాడు. పక్కింటి నుంచి వచ్చిన భార్య గొడుగు తెచ్చేలోగానే వీధిమలుపు తిరిగాడు. ఎన్నడూ శెట్టి యిలా తెగించి ఎండలో గొడుగు లేకుండా వీధిలోకి వెళ్లినవాడుకాడు. అయినా 'సిరికిం జెప్పడు—' కదా! ఆ పిల్లవుండే దెక్కడో ఎవరికి తెలుసు? 'అయినా ఫలానా మూగపిల్ల ఇల్లెక్కడంటే ఎవరయినా చెపుతారు' అను కాని అక్కడా అక్కడా విచారించి చివరికి మూగపిల్ల ఇల్లు కనుక్కున్నాడు.

అది ఇల్లుకాదు. పూరిపాక. లోపల ఎవరో మూలుగుతున్నారు పాకలో. 'ఎవరు లోపల?'—ఆ పిల్లను కేకేశాడు. ఎవరూ బయటికి రాలేదు. ఎండ నెత్తి మాడ్చేస్తోంది. 'తాను ఎన్నడూ రాలేదు, కాకాదర్ల కొంప లకు. పాపిష్టి మూగపిల్ల కాతాతో తన ఖర్మం ఇలా కాలింది' అనుకుంటూ బయట అరుగుమీద చతికిలపడ్డాడు. 'ఆ పిల్లను తిట్టరాదు' హృదయం హెచ్చరించింది.—'ఆ, తిట్టక ఏం చేయమంటావు! నా కొడుకును తిట్టు కోవడంలా-అట్టాగే!' అని రాజీపడ్డాడు. ఛీ! ఛీ! పీడాకారం! ఈ ఎండలో ఎవరి కొంపముందో పడిగాపులు పట్టం తోటి శెట్లు చూస్తే ఏమనుకుంటారు? శెట్టి దురభిమానం వీపుమీద చరిచింది. దిగ్గున లేచి నుంచున్నాడు. 'ఎవరు లోపల?' అని కేకేశాడు. చేతికర్ర సహాయంతో ఒక అవ్వ నెమ్మదిగా బయటికి వచ్చింది, 'ఎవరు నాయనా' అనుకుంటూ.

"ఆ మూగపిల్ల ఎక్కడవ్వా?"

"ఓహో—సెట్టిగారా! ఏంబాబూ, పలకమీద వ్రాసి పంపానే. తీసు కురాలా?''

"ఆ! తీసుకొచ్చింది. కాస్త ఆగమంటే ఆగకుండా పరుగెత్తింది. పలక క్రింద పడేసుకొని పగలకొట్టుకుంది పరుగెత్తడంలో....."

శెట్టి చెబున్నాడేగాని, లోలోన బాధతో మెలికలు తిరిగిపోయాడు. హృదయం శెట్టిని 'ఛీ' అని అసహ్యించుకొంది. శెట్టి లోపల్లోపల హృదయంకాళ్లు పట్టుకున్నాడు. "తప్పయింది. వృత్తిధర్మం ప్రకా రం నిజం చెప్పే ధైర్యంలేక అబద్ధం ఆడాను. ఈసారికి క్షమించు. నీ మాట విని నేను ఇంత కష్టపడుతున్నప్పుడు నేను పొరపాటున ఒకటిరెండు అబద్ధాలు ఆడినా, నీవు సరిపెట్టుకోకపోతే నా వ్యాపారం ఏంగాను చెప్పు. అహా! అసలు అబద్ధం చెప్పకుండా ఎట్టా ఉండటం? సరకు లివ్వలేదంటే అవ్వ తిట్టిపోస్తే! ఆ తిట్లన్నీ నాకూ, నా కొడుక్కూ తగలవూ?''

అవ్వ ఏడుస్తోంది -"దాని నోరైనా వాయైనా ఆ పలకే. అదీ పగిలి పోయింది. అయ్యో దేవుడా! ఆ పిల్లను ఎందుకలా పుట్టించావు! ఈ కుటుంబాన్ని ఎందుకు ఇలా పరీక్షలపాలు చేస్తున్నావు తండ్రీ!-తిండి తిప్పలు

లేకుండా నాలుగు రోజుల్నుంచీ కాలికి బలపం కట్టుకొని తిరుగుతోంది మీ అంగడి చుట్టూ.-పోనీ మీకేమైనా దయకలక్కూడదా,ఆ నోరులేని పిల్లముఖం చూసైనా!ఇంతకూ మా గ్రహచారం! నెలనెలా డబ్బుపంపే కొండంత తండ్రి! ఆయన కెందుకింత జబ్బుచేయాలి! ఎలా వుందో వెళ్ళి చూసే యోగ్యత లేకుండా చేశా డాదేవుడు! పూట తిండికే లేని మాకు రైలు చార్జీలు ఎక్కణ్నుంచి వస్తాయి! పట్నం ఎలా వెళ్ళగలం! అంతా ఆ దేవుడిదే భారం. యింతకీ ఈ పిల్ల ఏమయిందో!"

శెట్టి కళ్లుకూడా చెమ్మగిల్లాయి. అవ్వ చెప్పిందంతా విన్న హృదయం సెట్టిని కొంచెం కొంచెంగా కరగతీస్తోంది.

"నా బిడ్డ ఎటు వెళ్ళిందో చూశారా శెట్టిగారూ?''

శెట్టికి అబద్ధం చెప్పే ధైర్యం లేకపోయింది. "నాకు తెలీదవ్వా" అన్నాడు, పక్కకు తిరిగి కళ్లు తుడుచుకుంటూ.

"అయ్యో నా తల్లీ! ఎక్కడికెళ్ళిందో ఎండలో? నోరైనా లేదే, ఏ తల్లినైనా 'అన్నం' అని అడగటానికి! బిచ్చలాకైనా వండిపెడదామని తెచ్చానే తల్లీ! ఎక్కడి కెళ్ళావే! మీ కష్టాలన్నీ చూడమని ఆ పాడు దేవుడు నా కాయుర్దాయం ఎక్కువిచ్చాడే'' అని అవ్వ ఏడుస్తూ రాగాలు తీయడం మొదలెట్టింది.

శెట్టికి మతిపోయినట్లయింది. తను దుర్మార్గుడు. చూస్తూ ఆ కుటుంబాన్ని క్షోభ పెడుతున్నాడు. వాళ్లు బిచ్చలాకు తింటానికి తనే కారణం. హృదయం శెట్టిని అదక త్తెరలో పోకను నొక్కినట్లు నొక్కింది. తను చేతనయిన సహాయం వెంటనే చేయకపోతే తనకు ఆ కుటుంబం వుసురు తగులుతుంది.

శెట్టి బయలుదేరాడు. ఆ పిల్ల ఎక్కడికి వెళ్లిందో? శెట్టి గొడుగు లేకుండా ఎండలో వూరంతా గాలించాడు. తల దిమ్మెక్కింది. ఆ పిల్ల కనుపించకపోయేసరికి భయంతో శెట్టికి ముచ్చెమటలు పోశాయి.

అంగడికెళ్లి సరకులన్నీ పొట్లాలు కట్టి అవ్వకివ్వమని కొడుకు నెత్తిన పెట్టి పంపాడు. పెళ్ళాం పోట్లాటకొచ్చింది. "నా కొడుకును ఆ దరిద్రం కొంపకు సరకులు నెత్తినపెట్టి పంపుతావా''అని. శెట్టి ఏమీ మాట్లాడకుండా కొడుకును సరకులిచ్చి పంపి, మళ్ళీ పిల్లను వెతకడానికి బయలుదేరాడు.

తను ఎవరితోనూ మాట్లాడే స్థితిలో లేడు. మనసులో ఏదో తెలీని బాధ గుండె పిండుతోంది. ఆ పిల్ల కనిపించిందాకా ఆ బాధ తగ్గదు—

వూరంతా వెదికాడు. పిల్లలాడుకొనేచోట్లంతా వెదికాడు. అనుమానంతో అక్కడక్కడ బావుల్లో కూడా వెదికాడు....శెట్టికి ఆ పిల్ల ఎక్కడా కనపళ్ళేదు. తిరిగి తిరిగి అలసిపోయాడు. కొండమీద శివాలయంవేపు వెళ్ళాడు. మెట్లు ఎక్కలేక ఎక్కలేక ఎక్కి శివాలయం ఆవరణంలోవున్న మర్రిచెట్టు క్రింద కాస్సేపు నిలబడ్డాడు. పిల్ల అక్కడెందుకుంటుంది అనుకున్నాడు. రానేవచ్చానుగదా అని గర్భగుడివైపు వెళ్ళాడు, స్వామికి నమస్కరించడానికి.

శెట్టిప్రాణం లేచివచ్చింది. దేవుడే ప్రత్యక్షమయినట్లు భావించాడు. గర్భగుడి ముందు స్తంభానికి చేరగిలపడివుంది ఆ పిల్ల. పలక ముక్కలన్నీ ముందు పడివున్నాయి. శెట్టి గుండె వేగంగా కొట్టుకోవడం మొదలెట్టింది. దగ్గరకెళ్ళి చూచాడు. పిల్ల స్పృహతప్పి పడివుంది. శెట్టి ఖంగారుపడుతూ నాలుగుదిక్కులూ చూచాడు. అప్పుడే లోపలికి వస్తున్న పూజారి శివయ్య శెట్టిని చూచి "ఇదేమిటయ్యా ఎవ రీ అమ్మాయి!' అన్నాడు. "తర్వాత చెబుతాగాని కాస్త నీళ్లు కావాలి" అన్నాడు శెట్టి. శివయ్య దేవుడి అభిషేక తీర్థం తెచ్చి, పిల్లముఖంమీద చల్లాడు. పిల్ల నెమ్మదిగా కదిలింది. కాస్త తీర్థం గొంతులో పోశాక కళ్లు తెరిచింది.

"అప్పుడప్పుడు ఈ మూగపిల్ల అవ్వతో గుడికి వస్తూవుంటుంది. పాపం! ఈవేళటప్పుడు ఎందుకు వచ్చిందో'' అన్నాడు శివయ్య.

శెట్టి కళ్లు తుడుచుకొంటూ "నా మూలంగానే. నేను వాళ్ళకి అప్పివ్వనన్నాను. నాలుగు రోజులనుండీ పస్తు. అందుచేతనే పిల్ల స్పృహ తప్పింది" అన్నాడు.

"అట్లాగా? పాపం! ఆ మూగపిల్ల చివరికి భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తే తన ఆకలి తీరుస్తాడనుకుంది కాబోలు" అన్నాడు శివయ్య.

"అంతే అంతే, నాలాటి దుర్మార్గుడిని అడిగేబదులు ఆ పిల్ల మూగ హృదయంతో దేవుణ్ణే అడిగి వుంటుంది!"

అంటూ శెట్టి బండికట్టించి పిల్లని ఇంటికి తీసికెళ్లాడు. అవ్వ ఇంట్లో లేదు. పిల్లని వెదకడానికి వెళ్ళివుంటుంది. వెంటనే పొయ్యి వెలిగించాడు. శెట్టి కొడుకుచే పంపిన గింజలు, వెచ్చాలు ఓమూల వున్నాయి. వెంటనే కాసినిగింజలు వేసి జావ తయారుచేశాడు శెట్టి. మూగపిల్ల శెట్టి చేసేదంతా గుడ్లప్పచెప్పి చూస్తూ వుండిపోయింది. ఒకమూల తల్లీ, చంటి పిల్లలూ మూసిన కన్ను తెరవకుండా పడివున్నారు. వాళ్ళందరికీ కూడా డాక్టరు తనే! మందూ, గంజీలేక ఆ కుటుంబం అలా నేల కంటుకుపోయింది. మూగపిల్లకు గంజి తాగించాడు. పిల్లకళ్ళల్లో ప్రాణంవచ్చింది. వెంటనే శెట్టిచేతిలో గంజిగిన్నె, చమ్చా తీసుకొని ఆ పిల్ల తల్లికీ, చిన్న పిల్లకీ కాస్త కాస్త గంజి త్రాగించింది. వాళ్ళందరికీ గంజి కడుపులోకి పోగానే కాస్త వూపిరి వచ్చింది. మూగపిల్ల ముఖం విప్పారింది. కృతజ్ఞతతో శెట్టివైపు చూచింది.

కుర్చీ మంచంమీద కూర్చున్న శెట్టి ఆ దృశ్యాన్ని చూచాడు. 'తను ఆకుటుంబానికి ఏమౌతాడు? తా నెవరు? ఏమి టీ విచిత్రం! భగవంతుడు ఒక్కరోజులో ఎంత మార్పు తెచ్చాడు తనలో!' అని శెట్టి ఆశ్చర్య పడుతూ వుంటే, అతని హృదయం సంతృప్తితో నిట్టూర్చింది.

అవ్వ వచ్చిందాకా వుండిపోదామనుకున్నాడు శెట్టి. కాని అవ్వ ఎంతకీ రాకపోయేసరికి వెదకడానికి బయలుదేరాడు. అవ్వే ఎదురొచ్చింది, గుండెలు బాదుకొంటూ, 'నా బిడ్డ కనపడలేదు నాయనా' అంటూ. 'ఇదిగో అవ్వా! నేను తీసుకొచ్చాను' అన్నాడు. అవ్వ మూగపిల్లను కావిలించుకొంది. శెట్టి చేసినదంతా మూగపిల్ల అవ్వతో తన భాషలో చెప్పింది. "మీ ఋణం వేయి జన్మలకైనా తీర్చుకోలేం శెట్టిగారూ!" అంది అవ్వ కృతజ్ఞతతో. శెట్టి సిగ్గుపడ్డాడు. మూగపిల్లను మామూలుగా సరుకులకు రోజూ వస్తూండమని చెప్పి, అవ్వతో 'వెళ్ళొస్తా'నని చెప్పి వెళ్లబోయాడు.

ఏదో తాను చెప్పేసెయ్యా లనుకొంటున్న మాట గాలంలాగా శెట్టి

మనసును పట్టి ఆపింది. "అవ్వా! యిందాకా నేను అబద్ధం చెప్పాను. ఆ పలక నేనే ఎత్తి పడేసి పగలగొట్టాను" అని శెట్టి తలవంచుకొన్నాడు. 'పోనీలే నాయనా' అంది అవ్వ. శెట్టిహృదయం ఆనందంగా నవ్వింది. శెట్టి ఇక అబద్ధాలు చెప్పడానికి సాహసించడు.

శెట్టి ఇంటికి వెళ్ళాడు. మర్నాడు మూగపిల్ల కోసం కొత్తపలక, బలపం కొని వుంచాడు. అంతే కాదు, ఆ పిల్లకు కొత్తబట్టలు, ఇంట్లో వాళ్ళకు కూడా బట్టలు కొని ఉంచాడు ఇచ్చి పంపడానికి.

మూగ పిల్ల మర్నాడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది—ఒళ్ళో పండ్లు, తాంబూలం, చిన్న నోట్ల కట్ట వున్నాయి. చేతిలో పలకకూడా వుంది. శెట్టి నిశ్చేష్టుడై మూగ పిల్లను చూస్తూ వుండి పోయాడు. పలకను చూపించింది, మూగపిల్ల, నవ్వుతూ. వాళ్ళ నాన్నకు పెద్ద ఉద్యోగం అయిందట. వూరునుండి వచ్చాడట.కుటుంబాన్ని అందర్నీ పట్నం తీసుకెళ్ళడానికి. శెట్టి చేసిన సహాయానికి డబ్బు, తాంబూలం పెట్టి పంపాడు.

శెట్టికి ఆనందంతో కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిలిచాయి. వాళ్ళ కష్టాలు గట్టెక్కాయి. మూగపిల్ల హృదయాక్రందనం శివుడు విన్నాడు. శెట్టి మూగపిల్ల మూలంగా పూర్తిగా మానవుడయాడు. ఆ పిల్ల తనకు గురుతుల్యురాలు అనుకొన్నాడు శెట్టి. తను కొన్న కొత్త పలక చూపించాడు. మూగపిల్ల కండ్లు సంతోషంతో మిగేలుమన్నాయి. శెట్టికి కళ్ళల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. తను ఎంత అమానుషంగా ప్రవర్తించాడు! ఆ పిల్ల తెచ్చిన పళ్ళూ, తాంబూలం, డబ్బూ అంతా ఒక బుట్టలోపెట్టి, కొడుకును పిలిచి కొడుకు నెత్తినపెట్టి తను ఆ పిల్లచేయి పుచ్చుకొని బయలుదేరాడు. కొత్తబట్టలు, పలక, బలపం ఒళ్ళో వేసుకొని, శెట్టి చేయి పట్టుకొని మూగపిల్ల హుషారుగా నడుస్తోంది.

మూగపిల్లతండ్రి శెట్టికి నమస్కరించి 'మా కుటుంబాన్ని కాపాడిన ధర్మాత్ము'లని ఎంతో మెచ్చుకొన్నాడు. శెట్టికి జీవిత పరమార్థం ఆక్షణంలో బోధపడింది. కేవలం వృత్తి—వృత్తి అని తను అంతకాలం చీకటిలో వుండిపోయాడు. చచ్చు హృదయం అని తనహృదయాన్ని తిట్టాడు. అన్నిటికీ వోర్చి తన హృదయం తనను వెలుగులోనికి లాగింది. ఇక తను

చీకటిలోకి పోదు. జీవితంలో నలుగురికీ సహాయపడని ఏ మానవుడి జీవిత మైనా నిష్ఫలం అనుకొన్నాడు. మూగపిల్ల తెచ్చిన డబ్బు అంతా ఆ మూగ పిల్లకే ఇచ్చాడు, అవ్వ వద్దన్నా వినకుండా. ఆ పిల్లకి బట్టలు కుట్టించమని ఇచ్చాడు. అంతేకాకుండా ఇంతకాలం తన మెళ్ళో గౌరవంకోసం వేసుకుంటున్న బంగారు గొలుసుకూడా తీసి ఆ పిల్లమెళ్ళో వేశాడు. ఆ మూగ పిల్ల తల్లితండ్రులు, అవ్వ అంతా నిశ్చేష్టులయ్యారు.

ఆ మర్నాడే మూగపిల్ల కుటుంబం అంతా పట్నం వెళ్ళారు.

ఆ రోజునుండి వ్యాపారంమీద, జీవితంమీద శెట్టికి ఒక రకమయిన విరక్తి కలిగింది. రోజూ పేచీ చెయ్యడానికి మూగపిల్ల ఇకరాదు. మూగపిల్లను శెట్టి మరచిపోలేకపోతున్నాడు. ఆ యీడు పిల్లలెవరైనా అంగడి వైపువస్తే, ఒక పలక, బలపము యిచ్చి పంపుతూంటాడు. ఇష్టంవచ్చినపుడే అంగట్లో కూర్చొంటూ వుంటాడు. ఆ కూర్చొన్నపుడు ఎవరైనా బీదవాళ్లు వస్తే డబ్బు లేకుండానే సరకులిచ్చి పంపుతున్నాడు. అది చూచి, భార్య, శెట్టిని అంగట్లో కూర్చోనివ్వకుండా, శెట్టికి పిచ్చి పట్టిందని పుకారు పెట్టింది. దానికి తగినట్లుగా శెట్టి తనలోతాను మాట్లాడుకోడం, అప్పుడప్పుడు తనకు పిచ్చిపట్టిందనే ప్రచారాన్ని చూచి నవ్వడం! ఇదంతా చూచి నిజంగానే కన కాలుశెట్టికి పిచ్చి అని తీర్మానించింది ప్రపంచం. అందుకే ఎప్పుడూ ఒక మూల కూర్చొని పురాణం చదువుకుంటూంటాడు కనకాలుశెట్టి. బయటి కొస్తే పోకిరి పిల్లలు రాళ్లుకూడా వేయగలరని. కనకాలుశెట్టికి వొక్కటే కోరిక వుంది. జీవితంలో ఎప్పుడయినా ఒకసారి వెళ్ళి, మూగపిల్లను చూచిరావాలి—అంతే!
